

zmagati samo, če čas do prenehanja onesnaževanja ne bo predolg.

Poleg onesnaženega ozračja pa ogrožajo življenje gozda še mnogi drugi negativni vplivi. Zlasti pri povezavi več takšnih vplivov se učinki stopnjujejo in pospešujejo propadanje gozda. Čim več takšnih negativnih vplivov je mogoče izključiti ali omejiti, tem več časa bo lahko gozd kljuboval preostalim. Zmanjšanje katerega koli izmed negativnih vplivov na najmanjšo možno mero pomeni ob enakem onesnaževanju ozračja določeno podaljšanje življenja gozda in s tem povečanje možnosti za njegovo preživetje.

Vsekakor so se skupaj s pojavom umiranja gozdov marsikje začeli kazati pojavi neuravnoteženosti med gozdom in divjadjo. Ker pa je bilo ravnotežje že prej porušeno, so se njegove hude posledice začele naglo stopnjevati. Morda ni zgolj naključje, da postaja opozarjanje na neuravnoteženost med gozdom in divjadjo vse pogostejše in glasnejše ravno v času, ki sovpada z začetki in širjenjem umiranja gozdov.

Onesnaženost ozračja prizadeva danes prav vse gozdove v Sloveniji, čeprav z različno opaznimi posledicami. Te posledice, ki se najbolj vidno kažejo pri sušenju drevja, so še posebej izrazite v gozdovih z višjim deležem iglavcev. Marsikje po teh gozdovih, še zlasti na Visokem krasu, kjer prevladuje občutljiva jelka, je umiranje drevja že dobilo razmerja prave elementarne nesreče. Kjerkoli sušenje drevja hitro napreduje, še posebej na labilnih kraških

rastiščih, je edina rešitev pospešena in seveda uspešna obnova gozda.

Spoštovanje ekoloških zakonitosti zahteva na prvem mestu dosledno spoštovanje pravice do obstoja prav vsake izmed mnogih oblik življenja v naravi. Te zakonitosti namreč priznavajo pravico trajnega obstoja prav vsaki izmed mnogih rastlinskih in živalskih vrst na prostoru, v kateri po naravi sodi. Zato pri usklajevanju ni dopustno spornih vprašanj v nobenem primeru reševati z zatiranjem ali uničenjem katerekoli izmed avtohtonih živih vrst, naj bo rastlinska ali živalska. Teh vrst ni dopustno uničevati, niti, kjer so se vse do danes v naravi ohranile, niti, kjer so se, nekoč zatrite, kasneje ponovno naselile, bodisi same ali s pomočjo človeka.

To je del razmišljanj iz prispevka »Usklajevanje interesov gozdarstva in lovstva, zlasti v razmerah umiranja gozdov«, ki ga je za Gozdarski vestnik napisal dipl. inž. gozdarstva **Anton Simonič**. Odločili smo se objaviti ta del razmišljanj, ki bi utegnila zanimati tudi planince: na koncu koncev skorajda ni planinske poti, ki vsaj na začetku ne bi dobršen del šla po gozdu. Planinci, ki naj bi bili varstveniki okolja, pa pogosto nismo dovolj dosledni v tej usmeritvi, bi lahko - če nič drugega - vsak v svojem življenjskem in delovnem okolju ozaveščali vplivne ljudi, da lahko storijo zelo veliko za ohranitev zelene Slovenije. (Op. ur.)

NEŠTETO JE MOŽNOSTI ZA PLANINSKE IZLETE

DROBNI DOŽIVLJAJI MED GORAMI

PETER REPOVŽ

Začeli smo 25. februarja leta 1990. Vreme je bilo bolj kislo, ura odhoda malo čez štiri zjutraj. No, na vlaku se nas je le dobilo pet s prijaznim kužkom vred.

V Žirovnici je bilo že kar lepo. Do Valvasorja smo vzeli pot pod noge in ker je bil od tod po običajni poti sneg, smo jo mahnilo po lovski stezi čez Rdečo peč. Mi smo šli samo navzgor, kamenje pa samo navzdol. Na srečo smo prisopihali na greben brez praske.

Na vrhu pa je bil sneg. In vrh je ves žarel. Na njem je bilo že nekaj občudovalcev. Tudi mi smo lezli ob meji na teme Stola. Bilo je veselje da kaj. Nazaj grede pa nas je Tone zapeljal po Urbasovem grabnu in Damjan mu je objubil maščevanje, tako hud spust je bil. V pastirskem stanu se nam je tako prilegel čaj, da smo na težave v hipu pozabili.

Konec aprila je bil dež. Bilo nas je spet pet, toda tokrat brez psa. Golf nas je zapeljal do Zidanega mostu, od tod pa smo se med brstičimi bukvami in pomladnim cvetjem vzpenjali proti Goram nad Hrastnikom. Tako smo pripešali na vrh s starodavno cerkvijo in praznim domom. Popoldne naj bi bila tod gostija, pa natakariči zaradi tega za nas skorajda ne bi imeli časa.

Od tod smo po grebenu zlezli do vrha Kopitnika. Kakšne skale! Sami osamelci, globoko pod nami pa Savinja.

Ko smo se po okljukih spuščali proti avtu, nas je pošteno segrelo in pobarvalo sonce. Da so nam bili nevoščljivi tisti, ki so ostali doma.

Plakat je vabil v Logarsko dolino. Upal sem, da nas bo vsaj za en kombi, pa nas je bilo kar za dva avtobusa in še tretjega bi lahko naročili.

Ujeli smo krasen dan. Bazilika v Petrovčah je bila vsa v odrih, okoli katerih nam je pater dominikanec zanimivo pripovedoval o zgodovini te romarske cerkve, tudi o Marijinem prstanu. Vsak je dobil spominek, zapeli smo in se odpravili proti Logarski.

Pod slapom sta nas šoferja izkrcala in smo se takoj po malici vzpeli na Okrešelj. Kako dolga kača smo bili! Srečno smo prilezli pod Savinjsko sedlo, nanj pa bomo šli kdaj drugič. Toda kako je bil že od tod lep razgled po vencu Kamniških planin! V domu nas je sprejel prijazen oskrbnik, ki tolikim planincem naenkrat menda še ni stregel. Hoteli smo od tod še do Potočke zijalke, pa smo jo tudi prihranili za prihodnjic. Domov grede pa smo se vendarle ustavili v Savinjskem gaju. Čeprav je pomladni čas že minil, je bila prejšnjo noč tako močna slana, da se je tudi na smrekovih vršičkih poznalo.

Spet nas je hotelo vreme prestrašiti, a dvaindvajset se nas ni dalo. Kako prav smo imeli! Prijazen duhovnik nas je v Idriji ob njeni petstoletnici sprejel na kraju, kjer je škafar našel prvo živo srebro, in nam opisal zgodovino rudarjenja in razvoja mesta. Na prvem najdišču je zdaj cerkva, na njeni steni pa napis iz leta 1492. Grad z muzejem obnavljajo, zato smo se nekateri podali še v novo cerkev. Tod smo videli sožitje starega in novega: lepa barvna okna, okrogel prostor in kar preveč svetlobe, kar je bilo za ljudi, vajenih starejših, temačnih cerkva, kar nerazumljivo.

Potem ko nas je šofer zapeljal kar visoko, smo se pasli po borovnicah in malinah, se peljali mimo vrha Sivke in že bili na Bevkovem vrhu. Kakšne velike, večinoma zapuščene kmetije! Včasih so bili časi prisilnega združništva, zdaj pa je obup nad samoto. Tak mir je tam! Pa smo šli peš v Kladjje in skozi Cerkno do bolnišnice Franje. Vse je še dišalo po kloroformu, kajti le nekaj dni prej je bila otvoritev. Koliko trpljenja je nekdam skrivala tesen Pasice! In kaj bi storili danes?

Kar nekako tiho smo se odpeljali proti Novemu mestu.

Ko smo se odpravljali na mejo med Koroško in Štajersko, na Raduho, je kazalo, da nas bo več, pa smo se potem lahko vsi skupaj vkrcali v kombi. Peljali smo se ob motni Krki in z vrečkami okrašeni Savi in Savinji ter pristali pod kmetijo Grobelnik, kjer smo šele zajtrkovali. Od tod nas je čakala kar strma pot. Kmalu smo zagledali vas - a je bila ena sama kmetija. Kako se je prilegla hladna voda! Prav lepo je bilo gledati curek: bil je močan, pa je ponehal...

Na Grohatu smo malicali med kapljami dežja. Malo se je potem razkadilo, pa smo jo mahnil

po strmi, drzno speljani stezi. Na vrhu smo šele videli, kaj se nam bliža: v daljavi je grmelo, kar naenkrat se je pripodila burja, ki je prinesla sneg, zato nas je kar neslo čez Durce. Dohiteli smo skupino napol razgaljenih »planincev« z majhnim otrokom: kako lahkomišlno se nekateri odpravljajo v gore! Z našo pomočjo, še bolj pa z nevidno Previdnostjo smo ušli pred najhujšim.

Kmalu smo »pristali« pri najvišji kmetiji na Slovenskem, pri Bukovniku. Preoblekli smo se, se segreli še z dobrim čajem in kačjo slino ter prijateljskim klepetom.

Z dvema Korošicama sem jo potem mahnil v dolino, a na nasprotno stran - namesto proti Solčavi sem šel proti Črni. Še dobro, da se avtomobilski volan vrti na obe strani!

V začetku septembra se je zbralo nekaj čez trideset ta pravih planincev, med katerimi ni bilo deviznih nakupovalcev, ker se je že napovedovala suša v denarnicah. Na carini nam nihče ni delal težav, pa smo se pripeljali v Borovlje in šli od tod iskat Medvedovo dolino. Prav zanimivo je: spraševali smo po slovensko, ljudje razumejo slovensko in tako tudi govorijo, a ko sem vprašal za Stol in Celovško kočjo, mi niso znali povedati. Vedo pa za Hochstuhl in za Klagenfurterhutte!

Kar daleč nas je pripeljal avtobus, nekaj ovinkov je bilo, pa smo že zagledali kot grad veliko hišo, ki je bila Celovška kočja. Oskrbnica sicer ni razumela slovenščine, zato pa smo z njenim možem zunaj pred kočjo malo poklepetali v mešanici kranjščine in nemščine.

Kakšen lep razgled je z Belščice! Na križu pa je napis »Boga se nikdar ne vpraša zakaj«, seveda v nemščini. Slovenci doslej takšnih besed v javni rabi nismo poznali. Ali pa jih res nismo? Smo jih, le javno se jih nismo upali povedati! Prenapetezem pri nas so bila tudi takšna znamenja po gorskih vrhovih napoti, pa so vse požagali in zmetali v dolino.

Nazaj grede smo premišljevali o ljudeh, ki so tod pleli, upali in verovali. Ali je tod še čutiti pripadnost slovenski stvari? Prav kmalu se bomo morali sprijazniti s tem, da imamo Nemce na severu in »brate« na vzhodu in jugu, s katerimi smo mejaši.

Tako torej minevajo konci tednov planinskemu vodniku. Vendar opažamo, da se časi le nekoliko spreminjajo. Doslej smo velik del skrbeli predvsem za vidne stvari, za hrano, obleko ali veseljačenje, medtem ko je duh ostajal lačen. Zato je bilo nemara toliko ljudi nezadovoljnih. Na planinskih izletih zdaj polnimo tudi duševne akumulatorje - in vedno bolj in vedno pogosteje jih bomo.